

Commissie van Aanbestedingsexperts

Advies 366

1. Feiten

- 1.1. Beklaagde heeft op 10 maart 2016 een aankondiging gepubliceerd voor een Europese openbare procedure voor een raamovereenkomst met één onderneming voor de levering van natuursteenmaterialen. Beklaagde is een samenwerkingsverband van een aantal aanbestedende diensten en voert de onderhavige aanbestedingsprocedure uit namens aanbestedende dienst X.
- 1.2. In Hoofdstuk 3 ("Beoordelingsprocedure") van de "Uitnodiging tot inschrijving levering natuursteenmaterialen [aanbestedende dienst X]" (hierna: "Uitnodiging tot inschrijving") is het volgende bepaald:

'3.1 Beoordelingsprocedure

Beoordeling van inschrijvingen vindt plaats middels het gunningscriterium '**Laagste Prijs**'.

[Beklaagde] behoudt zich het recht voor om op enig moment een nadere toelichting omtrent de ingediende inschrijving te vragen aan Inschrijvers indien zij dit nodig acht.

De beoordelingsprocedure omvat een aantal fasen.

Fase 1: kwalitatieve selectie

Allereerst wordt beoordeeld of alle gegevens die de Inschrijvers moeten overleggen aanwezig zijn.

Deze gegevens zijn:

1. Eigen Verklaring;
(...)
5. Referentieproject;

Verder wordt aan de hand van de Eigen Verklaring bekeken of de inschrijvers verklaren dat geen van de geformuleerde uitsluitingsgronden op hen van toepassing is en dat ze voldoen aan de geschiktheidseisen. Indien een van de uitsluitingsgronden op u van toepassing is of indien u niet voldoet aan een van de geschiktheidseisen leidt dit tot uitsluiting van de verdere procedure.

De Inschrijver aan wie voorlopig wordt gegund, dient binnen 7 kalenderdagen na de voorgenomen gunning in elk geval de volgende officiële bewijsstukken behorende bij de aanmeldingsvereisten ingediend te hebben:

(...)

Fase 2: controleren of onvoorwaardelijk aan de gestelde eisen is voldaan

In deze fase wordt aan de hand van de door de inschrijvers ingevulde digitale vragenlijst op het Negometrix-platform beoordeeld of de inschrijvers onvoorwaardelijk aan alle eisen van het Programma van eisen voldoen. Alleen inschrijvers die bij elke eis 'Ja' invullen, zonder opmerkingen of toelichting, voldoen onvoorwaardelijk. (...)

In deze fase worden ook de contra monsters beoordeeld. (...)

Inschrijvers die niet onvoorwaardelijk aan alle eisen voldoen, vallen af.
(...)

Fase 3: beoordeling op gunningcriteria

Vervolgens worden van de inschrijvers die fase 1 en 2 goed doorgekomen zijn de antwoorden op het geformuleerde gunningcriterium beoordeeld.

De Inschrijver met de laagste Totaalprijs en die heeft voldaan aan alle eisen is de Inschrijver aan wie de opdracht voorlopig wordt gegund.

Fase 4: afronding beoordeling

Op grond van alle beschikbare informatie komt de beoordelingscommissie tot een totaaloordeel en rangorde.

In het geval meerdere inschrijvers dezelfde 'Laagste Prijs' aanbieden, zal door middel van loting een winnaar worden aangewezen.

Fase 5: bezwaar maken tegen de voorgenomen gunningsbeslissing

(...) De Inschrijver aan wie voorlopig is gegund, wordt uitgenodigd voor een gesprek over zijn inschrijving, verificatie van gegevens en bespreking van de eventueel te sluiten overeenkomst. (...)

3.2 Procedure van verificatie, afstemming en contractsluiting

Indien tijdens de besprekingen met de Inschrijver aan wie voorlopig gegund is, blijkt dat in de inschrijving onjuiste informatie is verstrekt, dat op andere punten onoverkomelijke bezwaren bestaan of dat geen overeenstemming kan worden bereikt over de te sluiten overeenkomst, kan de betreffende inschrijving alsnog afvallen. In het geval deze inschrijving afvalt, zal in de regel besloten worden een bespreking met de als volgende in rang geëindigde Inschrijver te beleggen, dan wel de gehele procedure opnieuw te starten.'

- 1.3. Tussen partijen staat niet ter discussie dat beklagde in het kader van de onderhavige aanbestedingsprocedure de volgende geschiktheidseis met betrekking tot technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid van toepassing heeft verklaard:

'§ 5.2.1 Referentieprojecten

Inschrijver dient een referentieproject te overleggen.

Dit referentieproject van minimaal 3 jaar oud, betreft minimaal 250m natuursteenbanden gewonnen van dezelfde locatie als de te leveren banden, gelegen op een door zowel gemotoriseerd verkeer (inclusief vrachtverkeer) als fietsers intensief gebruikte route in de binnenstad van een (middel)grote stad die geen zichtbare schade hebben ondervonden (bijvoorbeeld verkleuring, vlekken, ingevreten plekken), ondanks intensieve toepassing van dooizouten in verband met veiligheid en doorstroming in en door de binnenstad.'

- 1.4. Beklaagde heeft bij brief van 23 juni 2016 de mededeling van de gunningsbeslissing aan klager gestuurd. Daarin heeft zij klager bericht dat zij niet de inschrijver met de laagste prijs was en dat klager op de tweede plek was geëindigd. In deze brief zijn de namen en prijzen van de drie inschrijvers bekendgemaakt.

- 1.5. Klager heeft in reactie op de mededeling van de gunningsbeslissing per e-mail van 23 juni 2016 het volgende aan beklagde bericht:

'Inschrijver [Y] blijkt de laagste inschrijver te zijn.
Kunnen wij inzage krijgen m.b.t. de aanbestedingsstukken die zijn ingediend door deze inschrijver.
Ook graag inzage in welk referentieproject met de uitvoeringsperiode is opgegeven door deze inschrijver.
Tevens zouden wij graag het contramonster dat is ingeleverd door inschrijver willen zien met het bijbehorende CE certificaat.
Heeft [aanbestedende dienst X] ook een natuursteenadviseur voor dit project en zo ja, kunt u aangeven wie dit is?
Kan er door u een volledig overzicht worden afgegeven met alle inschrijvers voor deze aanbesteding?'

- 1.6. Beklaagde heeft per e-mail als volgt op de hiervoor bedoelde e-mail van klager gereageerd:

'(...)

Op basis van artikel 2.57 lid 1 en 2 van de Aanbestedingswet moet ik u mededelen dat het niet toegestaan is om deze informatie bekend te maken. Een aanbestedende dienst maakt informatie die hem door een ondernemer als vertrouwelijk is verstrekt niet openbaar. Ook maakt een aanbestedende dienst geen informatie openbaar uit aanbestedingsstukken of andere documenten die de dienst heeft opgesteld in verband met een aanbestedingsprocedure, indien die informatie kan worden gebruikt om de mededinging te vervalsen.

(...)'

- 1.7. In reactie op voorgaande e-mail van beklagde heeft klager bij monde van haar advocaat zowel per e-mail op 30 juni 2016 als per brief op 5 juli 2016 onder andere het volgende aan beklagde bericht:

'(...) Cliënte ervaart deze beantwoording als onbevredigend omdat u zich op vertrouwelijkheid beroept en uw beantwoording tamelijk nietszeggend is c.q. aldus wordt ervaren.

(...)

Ik zal voor cliënte vooreerst dienen na te gaan of het zin heeft in kort geding tegen onderhavig voornemen tot gunning aan [Y] op te komen. Daartoe behoef ik evident meer informatie dan tot nog toe door u is verstrekt.

(...)

2. Cliënte heeft gegronde twijfels of de nummer 1 ([Y]) voldoet aan de in de aanbesteding gestelde geschiktheidseis van het referentieproject. In de optiek van cliënte kán [Y] alleen al gezien haar omvang en grootte hieraan niet voldoen. Ex het bepaalde in art. 2.130 Aanbestedingswet 2012 geldt dat de mededeling van de gunningsbeslissing de relevante redenen bevat voor die beslissing. Volgens (vaste) jurisprudentie dient die motivering deugdelijk te zijn, d.w.z. transparant, objectief, non-discriminatoire en achteraf toetsbaar. Naar stellige overtuiging dezerzijds ontbeert uw brief d.d. 23 juni 2016 zodanige motivering. Uitsluitend de vermelding dat de inschrijving van cliënte niet de laagste prijs was, kwalificeert nadrukkelijk niet als een zodanige motivering. Het criterium van het referentieproject betreft een geschiktheidseis. Hier is niet niets concurrentiegevoelig

of bedrijfsgeheimsachtigs aan. Immers het gaat daarbij om (relatief) 'oude' projecten/werken die reeds lang zijn uitgevoerd en/of (op-)geleverd. Ik verzoek u om mij te voorzien van de betreffende informatie, d.w.z. de door [Y] opgegeven referentieproject(en).

(...)'

- 1.8. Beklaagde heeft bij brief van 7 juli 2016 onder andere als volgt op de voorgaande brief van de advocaat van klager gereageerd:

'(...)

2. (...)

Wij hebben de referentie van de winnaar geverifieerd en deze voldoet aan de geschiktheidseis. Ons inziens is de winnaar in staat om de opdracht uit te voeren.

Deze geschiktheidseis is geen gunningscriterium, maar een knock out. Het enige gunningscriterium was "laagste prijs".

Een ingediende referentie maakt onderdeel uit van een gedane inschrijving. Dit kan niet los worden gezien van de inschrijving. Wij verstrekken dus geen (gedeeltelijke) informatie over de inschrijving van een partij. Op basis van artikel 2.57 lid 1 en lid 2 van de Aanbestedingswet is ons niet toegestaan om informatie die door een inschrijver als vertrouwelijk is verstrekt openbaar te maken. Daartoe behoren ook de referenties.

Wij hebben reeds in de gunningsbrief van 23 juni 2016 de motivering van het enige gunningscriterium, namelijk laagste prijs voldoende gemotiveerd, door zowel het bekend maken van de inschrijfprijzen als een toelichting op de rangorde.

(...)'

- 1.9. Op 11 juli 2016 heeft de advocaat van klager per e-mail onder andere nog als volgt op de voorgaande brief van beklagde gereageerd:

'Met uw stelling (...) biedt u aan cliënte, de nummers 2 in de onderhavige aanbesteding, onvoldoende houvast om te kunnen beoordelen of het aanhangig maken van een juridische procedure in casu zinvol is.

De deugdelijke motivering i.d.z.v. art. 2.13 Aw [*bedoeld zal zijn art. 2.130 Aw 2012, Commissie*] noopt in casu niet tot schending van de commerciële belangen van de inschrijver. (...) Door het bekend maken van het betreffende de referentieproject als zodanig en/of de relevante informatie aangaande dit project is geen sprake van strijd met art. 2.138 sub c en d Aw. Er is dan geen sprake van het schaden van de commerciële belangen van de winnaar noch is sprake van het schaden van de mededinging.

Nu u blijft weigeren om inhoudelijke mededeling over dit referentieproject te doen van de winnende inschrijving/inschrijver, is het voor cliënte niet mogelijk om te beoordelen dat de aanbestedende dienst in casu in redelijkheid heeft kunnen beslissen dat [Y] in casu de winnaar is. Naar mening van cliënte is ook een motivering denkbaar, waarin inzicht wordt gegeven in de kenmerken van de winnende inschrijving c.q. het betreffende referentieproject zonder inzage te geven in de eventuele daaraan ten grondslag liggende commercieel vertrouwelijke oplossingen.'

2. Beschrijving klacht

Beklaagde geeft ten onrechte geen inzage in het referentieproject van de winnende inschrijver Y.

3. Onderbouwing klacht

- 3.1. Beklaagde heeft als geschiktheidseis een referentieproject van minimaal 3 jaar oud gevraagd. Doordat beklaagde geen inzicht geeft in het referentieproject van de winnende inschrijver, is het niet mogelijk te beoordelen of de winnende inschrijver heeft voldaan aan de gestelde geschiktheidseis. Gezien de omvang en grootte van de winnende inschrijver, heeft klager twijfels of deze voldoet aan deze geschiktheidseis.
- 3.2. Volgens klager is er geen sprake van bedrijfs- of concurrentiegevoelige informatie. In dat kader wijst klager op Adviezen 30 en 86.

4. Reactie beklaagde

- 4.1. Beklaagde wijst op een uitspraak van de rechtbank Noord-Holland van 24 maart 2016 (vindplaats: ECLI:NL:RBNHO:2016:2504, r.o. 4.6-4.8). Hieruit leidt beklaagde af dat alleen van onvoldoende motivering sprake kan zijn als door een afgewezen inschrijver voldoende (geobjectiveerd met feitelijke informatie) aannemelijk is gemaakt dat er een kennelijke fout is gemaakt door de aanbestedende dienst bij de beoordeling van de inschrijvingen. Volgens beklaagde is dat bij de onderhavige klacht niet het geval.
- 4.2. Volgens beklaagde heeft klager met de zinsnede in haar klacht 'gezien de grootte en omvang van de winnende inschrijver' nog geen begin van een aanknopingspunt gesteld waarom de winnende inschrijver Y niet geschikt zou zijn voor de uitvoering van de opdracht. In de klacht betoogt klager dat zij zonder inhoudelijke mededelingen over de referentie van Y niet kan beoordelen óf Y voldoet aan de gestelde geschiktheidseis qua referentie en dat zij daarom aanspraak heeft op die informatie. Beklaagde is het niet eens met die redenering. Die zou namelijk te zeer afbreuk doen aan het uitgangspunt dat er in beginsel op mag worden vertrouwd dat beklaagde de inschrijvingen correct en zorgvuldig beoordeelt. Het ligt dan ook op de weg van klager om specifieke aanknopingspunten te stellen voor de mogelijkheid dat bij de beoordeling van de inschrijvingen een fout is gemaakt waardoor klager is benadeeld. De omstandigheid dat klager daar moeite voor moet doen is geen reden om daar niet aan vast te houden. Een andere opvatting zou de deur openzetten voor ongebreidelde fishing expeditions in iedere aanbestedingsprocedure.
- 4.3. Klager beroept zich op een tweetal commissieadviezen waarin is geoordeeld dat de aanbestedende dienst, kort gezegd, nader moest motiveren. Bij de beoordeling van de relevantie van die adviezen verdient volgens beklaagde opmerking dat de concrete invulling van de eisen die gesteld mogen worden aan de motivering van de afwijzing in de selectie- of gunningsfase (mede) afhankelijk is van de beoordelingsvrijheid van de aanbestedende dienst en de mate van subjectiviteit van het selectie- of gunningscriterium. Wat betreft de beoordeling van de referentie - een geschiktheidseis - is sprake geweest van een optelsom van feitelijk omschreven kenmerken in de door iedere partij zelf voorgedragen referentie. Het is een feitelijke constatering of de totaliteit van deze kenmerken bij een bepaalde referentie wel of niet aanwezig waren, welke constatering niet voor meerdere uitleg vatbaar is.

- 4.4. In de mededeling van de gunningsbeslissing van 23 juni 2016 is volgens beklagde afdoende toegelicht waarom de inschrijving van klager is afgewezen. In de brief van 7 juli 2016 is beklagde uitgebreid ingegaan op de gestelde vragen en klacht daaromtrent. Na verificatie van de winnende inschrijving van Y heeft beklagde op 15 juli 2016 een definitieve overeenkomst met Y gesloten.

5. Beoordeling

- 5.1. Beklaagde heeft op 10 maart 2016 een aankondiging gepubliceerd voor een Europese openbare procedure voor een raamovereenkomst met één onderneming voor de levering van natuursteenmaterialen. Op deze aanbestedingsprocedure zijn onder andere de volgende bepalingen van toepassing: Delen 1 en 2 van de ten tijde van de aankondiging van de raamovereenkomst geldende Aw 2012 en de Gids Proportionaliteit.
- 5.2. De in deze klachtprocedure te beantwoorden vraag is of op beklagde de verplichting rust om klager inzage te geven in het referentieproject van de winnende inschrijver Y. Een dergelijke inzagemogelijkheid – zo begrijpt de Commissie de klacht – zou klager in staat stellen na te gaan of beklagde terecht tot het oordeel kon komen dat Y voldoet aan de in 1.3 hiervoor bedoelde geschiktheidseisen met betrekking tot technische bekwaamheid en beroepsbekwaamheid.
- 5.3. Klager heeft in de aanloop naar deze klachtprocedure een bevestigende beantwoording van de in 5.2 bedoelde vraag bepleit in het licht van de motiveringsplicht van een aanbestedende dienst op grond van artikel 2.130 Aw 2012. In dat artikel is bepaald dat de mededeling van een gunningsbeslissing de relevante redenen voor die beslissing dient te bevatten, waaronder in ieder geval de kenmerken en voordelen van de uitgekozen inschrijving worden verstaan. Uit de Memorie van Toelichting bij de oorspronkelijke Aw 2012 (blz. 94) blijkt dat de wetgever voor wat betreft de ratio van deze motiveringsplicht aansluiting heeft gezocht bij art. 6 van de Wet implementatie rechtsbeschermingsrichtlijnen aanbesteden (Wira). De motiveringsplicht heeft tot doel effectieve rechtsbescherming mogelijk te maken. Aan de hand van de motivering dient een afgewezen inschrijver te kunnen vaststellen waarom zijn inschrijving niet als winnende inschrijving is beoordeeld en dient hij te kunnen controleren of de aanbestedende dienst de vooraf bekendgemaakte gunningscriteria op een juiste wijze heeft toegepast (Memorie van Toelichting Wira, blz. 18).
- 5.4. De Commissie is gelet op het voorgaande allereerst van oordeel dat in een geval als het onderhavige, waarin een inschrijver een geldige inschrijving heeft gedaan die niet als beste uit de bus is gekomen, de motiveringsplicht van de aanbestedende dienst jegens die inschrijver op grond van artikel 2.130 Aw 2012 is toegepast op de relatieve meerwaarde die de inschrijving van de winnende inschrijver biedt in het licht van de gestelde gunningscriteria. Die bepaling heeft derhalve niet de strekking een aanbestedende dienst ertoe te verplichten de redenen te geven voor zijn beslissing:
- (i) dat op de winnende inschrijver geen uitsluitingsgrond van de toepassing is;
 - (ii) dat de winnende inschrijver voldoet aan de gestelde geschiktheidseisen; en
 - (iii) dat de inschrijving van de winnende inschrijver voldoet aan de gestelde opdrachtspecificaties.
- 5.5. In het voorgaande oordeel ligt tevens besloten dat artikel 2.130 Aw 2012 evenmin een grondslag biedt voor een verplichting van een aanbestedende dienst om informatie aan een inschrijver te verstrekken die deze in staat stelt zelf na te

gaan of de aanbestedende dienst de hiervoor genoemde beslissingen ten aanzien van de winnende inschrijver kon nemen.

- 5.6. De Commissie stelt verder vast dat de Aanbestedingswet 2012 ook overigens geen regeling bevat van een of meer concrete informatieplichten van een aanbestedende dienst – zoals bedoeld in 5.4 en 5.5 – die specifiek zien op de hiervoor bedoelde beslissingen. Wat de in 5.4 onder (ii) bedoelde geschiktheidseisen betreft – waar het in de onderhavige klachtprocedure om gaat – bepaalt artikel 2.101 Aw 2012 immers slechts dat de aanbestedende dienst, alvorens hij de opdracht gunt, de geschiktheid van iedere niet-uitgesloten inschrijver dient na te gaan aan de hand van de eigen verklaring en de ingediende bewijsstukken. Vervolgens moet hij op grond van artikel 2.103, leden 1 en 2, Aw 2012 de afwijzing of uitsluiting van betrokken gegadigden en inschrijvers zo spoedig schriftelijk mededelen en moet hij een afgewezen gegadigde op diens verzoek zo spoedig mogelijk in kennis stellen van de redenen voor de afwijzing.
- 5.7. Dat de hiervoor genoemde bepalingen geen grondslag bieden voor informatieplichten zoals in 5.4 en 5.5 bedoeld, laat naar het oordeel van de Commissie echter onverlet dat dergelijke informatieplichten in beginsel op artikel 1.9 Aw 2012 zullen kunnen worden gebaseerd. Dat artikel, waarin is bepaald dat een aanbestedende dienst transparant moet handelen, kan in een geval als het onderhavige – en binnen de hierna uit te werken kaders – bijvoorbeeld meebrengen dat een aanbestedende dienst desgevraagd informatie aan een inschrijver moet verstrekken die deze in staat stelt na te gaan of de aanbestedende dienst kon beslissen dat de winnende inschrijver aan een gestelde referentie-eis voldoet. Wat de kaders betreft waarbinnen een dergelijke verplichting kan bestaan, en hoe die moeten worden toegepast in een geval als het onderhavige, overweegt de Commissie het volgende.
- 5.8. In de eerste plaats dient te worden gewezen op artikel 2.57, lid 1, Aw 2012 waarin is bepaald dat een aanbestedende dienst, onverminderd het in de Aanbestedingswet bepaalde, geen informatie openbaar maakt die hem door een ondernemer als vertrouwelijk is verstrekt. In het verlengde hiervan bepaalt artikel 2.104 Aw 2012 in de aanhef en onder c en d dat een aanbestedende dienst die een mededeling als bedoeld in artikel 2.103, lid 1, Aw 2012 doet (zie 5.6 hiervoor) daarbij geen gegevens verstrekt voor zover dat de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden of afbreuk zou kunnen doen aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers. De Commissie volgt beklagde in haar betoog dat een aanbestedende dienst onder omstandigheden in strijd met een of meer van deze bepalingen zou handelen wanneer hij informatie betreffende een referentieproject van een van de inschrijvers aan de andere inschrijvers zou moeten verstrekken. De Commissie acht het in het onderhavige geval echter niet aannemelijk dat beklagde geen enkele informatie met betrekking tot de door Y verstrekte referentie aan klager kan verschaffen zonder schending van de gerechtvaardigde commerciële belangen van Y. Zeker nu het een project betreft dat zich in de openbare ruimte bevindt dat iedereen kan bekijken, ziet de Commissie niet in waarom de naam van de opdrachtgever en de naam of korte aanduiding van het referentieproject van Y commercieel vertrouwelijke gegevens betreffen (vgl. de noot van C.G. van Blaaderen onder Vzr. Rechtbank Noord-Holland 24 maart 2016, ECLI:NL:RBNHO:2016:2504). Ondernemingen publiceren deze informatie vaak ook zelf op hun websites. Ook de winnende inschrijver in de onderhavige aanbestedingsprocedure Y heeft diverse projecten met foto's op zijn website geplaatst.
- 5.9. Gegeven het in 5.8 genoemde kader is de Commissie in de tweede plaats van oordeel dat de verplichting van een aanbestedende dienst tot het verstrekken van informatie betreffende een referentieproject van een van de inschrijvers aan

de andere inschrijvers niet verder strekt dan strikt noodzakelijk is om die andere inschrijvers in staat te stellen na te gaan of de aanbestedende dienst kon beslissen dat het referentieproject aan de gestelde eis voldoet. De Commissie is van oordeel dat klager in dat licht bezien, en gelet ook op de inhoud van de onderhavige referentie-eis, onvoldoende belang heeft bij inzage in alle gegevens die Y met betrekking tot zijn referentieproject aan beklagde heeft verstrekt. Nog afgezien van het feit dat de Commissie het aannemelijk acht dat daarmee de gerechtvaardigde commerciële belangen van Y zouden worden geschonden, is het in een geval als het onderhavige ook overigens zo dat het referentieproject zich bevindt in de openbare ruimte. Dat betekent dat klager met de naam van de opdrachtgever en de naam of korte aanduiding van het referentieproject over voldoende informatie beschikt om de juistheid van de beoordeling van het referentieproject door beklagde te kunnen controleren.

- 5.10. In de derde plaats is de Commissie van oordeel dat een eventuele informatieplicht van een aanbestedende dienst zoals hiervoor bedoeld alleen zal kunnen worden aangenomen – en binnen de in 5.8 en 5.9 aangegeven kaders – wanneer de inschrijver die om informatie vraagt, voldoende concrete aanknopingspunten geeft om zijn gerede twijfel over de beoordeling van het referentieproject te onderbouwen. Belangrijker nog dan dat ‘fishing expeditions’ hiermee kunnen worden voorkomen, is dat partijen met het oog op het voorkomen van onnodige vertragingen in de aanbestedingsprocedure sneller tot de afwikkeling van een verschil van inzicht kunnen komen. De Commissie is van oordeel dat klager concrete aanknopingspunten zoals hiervoor bedoeld onvoldoende naar voren heeft gebracht. Klager heeft slechts gesteld dat de winnende inschrijver Y gezien haar omvang en grootte niet aan de referentie-eis kan voldoen en heeft dat niet verder onderbouwd. Klager had in dat verband bijvoorbeeld kunnen ingaan op de referentieprojecten die Y op zijn website heeft geplaatst en daarbij kunnen aangeven waarom zij van mening is dat geen van die projecten aan de door beklagde gestelde referentie-eis voldoen.
- 5.11. Nu klager onvoldoende concrete aanknopingspunten heeft geboden zoals bedoeld in 5.10 hiervoor, is de Commissie van oordeel dat beklagde niet verplicht was inzage te geven in het referentieproject van de winnende inschrijver Y.

6. Advies

De Commissie acht de klacht **ongegrond**.

7. Aanbeveling

De Commissie ziet geen kans tot het doen van een aanbeveling.

Den Haag, 12 september 2016

w.g.:

Mr. J.G.J. Janssen
Voorzitter

Prof.mr. C.E.C. Jansen
Vicevoorzitter

Mr. drs. T.H. Chen
Commissielid